

קידום והטמעת אקלים בטיחות בארגון

אנחנו, במכללה לבטיחות ונהיגה במבי מאמינים שכדי באמת לקדם את הבטיחות בארגון ולשמור על רמת בטיחות גבוהה ואפקטיבית יש לייצר אקלים בטיחות בארגון ולקדם גישה פרואקטיבית לשמירה על הבטיחות. יש ליצור תרבות בטיחות ושיח פורה בנושא .

מה זה אקלים בטיחות?

אקלים בטיחות בארגון היא גישה יחסית חדשה. הגישה אומרת שעל הנהלת הארגון לעודד את העובדים לדווח על אירועי בטיחות, ולתגמל אותם על יזום תהליכים לשיפור הבטיחות. אקלים הבטיחות מעודד את המפעילים לדווח על ליקויים בתהליכים שעלולים לגרום לכשל, ומבטיח את ביטחונם האישי של המדווחים על ליקויים כאלו. במקום ועדות חקירה, ממנים ועדות תחקור, שתפקידן להסביר את נסיבות האירוע הבטיחותי, עם דגש על תנאי העבודה ועל תהליכי התפעול.

מה היא הגישה הפרואקטיבית?

הגישה הפרואקטיבית היא גישה השמה דגש מיוחד על זיהוי נקודות התורפה בארגון ובחירת הדרך הנכונה להתמודדות ארגונית עמם. הגישה נועדה להוביל מנהלים ועובדים להחלטות נכונות ופעולות אפקטיביות שישפיעו על ביצועי הניהול בכל תחום, ובהקשר שלנו בתחום הבטיחות. הגישה הפרו-אקטיבית היא גישה מניעתית שמטרתה למנוע שגיאות ולא לטפל בשוגה. הגישה מתמקדת בשיפור היכולות ומניעת השגיאות ולא בענישה. מטרת השיטה היא לשדרג את היכולות הארגוניות ולייצר פתיחות להצפת בעיות וכשלים במקום תרבות של פחד והסתרת מידע .

עקרונות הגישה הפרואקטיבית

- **אני, בכל מצב, מזהה סיכונים ופועל!**
- **טיפול בליקוי ולא באדם (שינוי התנהגות)**
- **ניתוח ופעולה על אירועי "כמעט וקרה" ימנע אירועים**
- **תכנון מוקדם מאפשר זיהוי סיכונים ומענה נכון**
- **ארגז כלים לשימוש מנהלים ועובדים**
- **המדיניות משלימה את הבטיחות המנדטורית החוקית**

המלחמה בתאונות מבוססת על הגישה הפרואקטיבית, שמחייבת פעילות מונעת ברמת הארגון וברמת הפרט. ברמת הארגון, אחריות ההנהלה היא ליצור תנאים שימנעו תאונות. ברמת הפרט, העובדים נדרשים לנהוג באחריות מקסימאלית כלפי עצמם וכלפי עמיתיהם לעבודה.

באקלים של הישרדות, אנו עדים פעמים רבות למנהלים ה"שוכחים" מאקלים הבטיחות שרצו להנהיג בחברה ומשום שמרגישים "על המוקד" עלולים להרגיש נפגעים מחשיפה של ליקויים בתהליכים, ועלולים להתנקם באדם שדיווח על הליקוי. האשמת המפעיל שפעל בתום לב, על פי כללי ההתנהגות המקובלים בארגון, ולטובת הארגון, גורמת נזק רב לתהליכים של אבטחת בטיחות והנהגת אקלים בטיחות ושיח דו כיווני בנושא.

על פי מחקרים שונים שנעשו בשנים האחרונות, לא ניתן להסתפק בגישה הפרואקטיבית למניעת תאונות, מכיוון שההתנהגות הבטיחותית של העובדים מושפעת ביותר מאופן תגובת ההנהלה לאירועי בטיחות. בתהליכים המסורתיים של הפקת לקחים, ההנהלה מבקשת למנוע אירועי בטיחות עתידיים על ידי הרתעה, אשר בד"כ מבוססת על ענישת האדם שהיה סמוך למקום האירוע ברגע התרחשותו. ההנהלה מתייחסת אל העובד כאל "תפוח רקוב" שיש להרחיקו, כדי למנוע נזקים עתידיים. לצורך כך, ההנהלה נוהגת למנות וועדת חקירה, שתפקידה להצביע על התרשלות העובד במניעת האירוע. אופן התנהגות זה יגרום לעובדים לא לדווח להנהלה על אירועי בטיחות ולא להיות מעורב בנושא זה בארגון.

מטרת הגישה הפרואקטיבית ואקלים הבטיחות היא ליצור גישה חיובית ומתגמלת (גם אמירת תודה נחשבת לתגמול בעיני העובד) להתנהגות בטיחותית ולהתראה על סיכונים אפשריים, ביצוע חקירת תאונות עבודה על מנת ללמוד וליישם כיצד ניתן למנוע תאונה דומה בעתיד. בין שאר המטרות הגישה, היא העברת האחריות אל העובדים והמנהלים לפעול כל הזמן באופן בטיחותי ולטפל במפגעים שעלולים לגרום לתאונה. לא לפחד לדווח ולהתריע!!

להלן מספר פעולות לקידום הבטיחות בארגון :

- ✓ קיום סיור קבוע של עובד ומנהל במפעל ואיתור מפגעים. בסיור נוכל לאתר מפגעים שרואים רק תוך כדי עבודה של המכונות ודבר נוסף, כך נשמר דוגמא אישית לעובדים בכל הנוגע לאחריות על הבטיחות : כאשר עושים סיור, המסר שעובר הוא "אנחנו מחפשים מפגעי בטיחות ולוקחים אחריות". המודעות והאחריות יכנסו כך לתודעת העובדים.
- ✓ קיום שיח יומי בתחילת משמרת (5-7 דקות) להעלאת המודעות והלך החשיבה הבטיחותי.
- ✓ קיום וועדת בטיחות על פי החוק- 8 פעמים בשנה ובה חשיבה משותפת עובדים ומנהלים לגבי איכות הבטיחות והעלאת רמת הבטיחות בארגון.
- ✓ שיתוף העובדים בכל מחלקה, של הנושאים הבטיחותיים החשובים- מעין סדר עדיפויות. נעלי בטיחות, עבודה עם ציוד מגן אישי, הגנה על האוזניים במידה ועובדים ברעש חזק, מעברים פנויים ממפגעים כדוגמת כבלי חשמל או צינורות ועוד. ניתן בהמשך לקיים תחרות בין המחלקות ובין העובדים בנוגע לקיום דרישות הבטיחות ושמירה עליהם.
- ✓ קיום הדרכות ורענונים תקופתיים כפי שנקבע בחוק על מנת לשמר את הידע של העובדים- ריענון עבודה בגובה, הדרכות בטיחות ועוד.

קיום מגוון הפעולות הללו יקדם חשיבה, התנהגות בטיחותית ואקלים בטיחות בארגון!

